Опубликован на (https://bnm.md)

16.07.2024

Produse financiare: ce posibilități de economii și investiții sunt pe piața financiară din Republica Moldova

[1]

Motivele pentru care economisim bani sunt diverse: creăm rezerve pentru situații neprevăzute, pentru achiziția unor bunuri scumpe, realizarea unor evenimente importante din viață, pregătim un sprijin financiar pentru perioada de pensionare etc. Indiferent care este scopul acestor economii, este important să le gestionăm corect – să alegem un mod sigur și avantajos pentru a le păstra sau investi. Păstrarea banilor „la saltea" nu este o soluție bună, pentru că nu aduce niciun câștig, mai mult decât atât - poate aduce pierderi din cauza inflației [2]. De asemenea, există riscul că se vor deteriora sau că vor fi furați. Astfel, dacă ați reușit să puneți bani deoparte, e bine să cunoașteți că sunt mai multe produse de economisire sau investiții pentru care puteți opta.

Ce opțiuni de economisire oferă sistemul bancar

Depozitele bancare sunt o metodă de economisire foarte populară și reprezintă depunerea la bancă a unei sume de bani în moneda națională sau valută (euro și dolari SUA). În linii generale, acestea se împart în câteva categorii mari:

- **Depozitele la vedere** sau **conturile curente** - reprezintă depunerea mijloacelor bănești la un cont bancar fără a fi stabilit un termen de păstrare. Prin intermediul acestui tip de cont aveți posibilitatea să primiți încasări (din salarii, transferuri) ori să faceți plăți (achitarea facturilor, cumpărături etc). De regulă, acestor conturi li se pot atașa și carduri bancare, ceea ce permite oricând accesul la disponibilitățile dumneavoastră. Aceste depozite pot fi sau nu purtătoare de dobândă. Chiar și atunci când o bancă achită o dobândă pentru depozitele la vedere, aceasta va fi mai mică decât în cazul depozitelor la termen.
- **Depozitele la termen** – sunt constituite pe o perioadă determinată/fixă de timp, care poate varia de la câteva luni până la câțiva ani. Dobânda aplicată poate fi fixă sau variabilă pe durata contractului de depozit [3]. Depozitele la termen pot fi retrase numai la atingerea scadenței stabilite în contract. Desigur, există și opțiunea de retragere a sumei depuse înainte de scadența depozitului, dar aceasta se face, de regulă, cu anumite costuri (comision de retragere înainte de termen sau pierderea dobânzii pentru o anumită perioadă, conform condițiilor contractuale).
- O formă de depozit ce îmbină particularități ale depozitelor la vedere și ale celor la termen sunt **conturile de economii**. Acestea reprezintă un produs de economisire cu scadență fixă sau pe o perioadă nedeterminată și oferă condiții mai flexibile de accesare a resurselor decât în cazul depozitelor la termen clasice. Astfel, dacă aveți un cont de economii, puteți utiliza oricând banii disponibili, fără a fi nevoiți să așteptați până la expirarea termenului și fără a pierde dobânda acumulată. Este necesar doar să mențineți un sold minim. La fel, conturile de economii permit și suplinirea mijloacelor existente. Totodată, rata dobânzii pe care o oferă banca pentru acest produs este, de regulă, mai mică decât pentru depozitele la termen, tocmai pentru că primiți în schimb avantajul de a avea întotdeauna acces la resursele dumneavoastră.

Băncile oferă produse de depozit cu denumiri comerciale atractive și cu condiții diverse. Astfel, în alegerea produsului de depozit potrivit pentru dumneavoastră, vă puteți ghida de următoarele elemente:

- **Rata dobânzii** - randamentul exprimat ca procent, prin care se calculează câștigul pe care îl obțineți.
- Tipul ratei dobânzii:
  Rată fixă a dobânzii – rata dobânzii rămâne neschimbată până la scadență și, astfel, pot fi calculate viitoarele câștiguri din depozit.
  Rată flotantă a dobânzii – rata dobânzii poate să se modifice, adică să crească ori să scadă pe parcursul termenului contractului de depozit. În caz de modificare, banca îi va notifica pe clienți, plasând informația respectivă în oficiile sale și publicând-o pe pagina sa web. Astfel, în calitate de deponent, aveți obligația de a monitoriza de sine stătător informația despre modificarea ratei dobânzii.
  Rata dobânzii mixtă – rata dobânzii fixă pentru o perioadă inițială, care se transformă mai târziu în una variabilă.
- **Capitalizarea dobânzii**. Sunt depozite care permit capitalizarea, adică dobânda calculată pentru fiecare perioadă este adăugată automat în contul depozitului. În acest caz, soldul depozitului crește și, respectiv, crește și baza de calcul a dobânzii pentru perioadele următoare. La fel, sunt produse de depozit care nu permit capitalizarea – dobânda calculată este transferată la un cont curent și poate fi utilizată imediat.
- **Scadența și opțiunea de reînnoire a depozitului** – scadența reprezintă termenul pentru care alegeți să constituiți depozitul la termen. Puteți alege un depozit cu opțiunea de prelungire automată, fără a mai avea grija de a reînnoi depozitul la scadență. În acest caz, contractul de depozit se prelungește, prin aplicarea ratei dobânzii în vigoare la acel moment pentru același tip de depozit.
- **Condițiile de reziliere anticipată** – trebuie să cunoașteți că aveți dreptul să reziliați contractul de depozit la termen și să retrageți banii înainte ca acesta să ajungă la scadență. În acest caz, banca va restitui suma depozitului, cu condiția respectării unui termen de preaviz. De exemplu, în cazul în care aveți o sumă mare a depozitului, este posibil ca sucursala băncii să nu dispună de lichiditățile necesare pentru a vă elibera imediat banii, prin urmare, se va stabili o zi când veți putea primi banii în numerar. În cazul în care retrageți suma depusă înainte de scadența depozitului, dobânda aplicată se va recalcula conform condițiilor de reziliere prevăzute în contract. Condițiile diferă în funcție de tipul depozitului, de aceea trebuie să fiți atent la acest aspect, când alegeți deschiderea depozitului. De exemplu, puteți să pierdeți

dobânda calculată pentru ultima lună sau puteți pierde dobânda pentru întreaga perioadă.

Depozitele sunt considerate forme sigure de plasare a economiilor! Pentru sumele economisite pe care le încredințați băncilor se aplică un mecanism de garantare. Astfel, indiferent de ce se poate întâmpla, veți recupera banii în limita plafonului de 100 mii lei, iar începând cu anul 2025, acest plafon va fi de 200 mii lei. Nivelul de acoperire este calculat per deponent și per bancă, indiferent de numărul de depozite pe care le dețineți, de mărimea sau valuta acestora și indiferent la care bancă ați plasat banii. Banca va avea obligația de a plăti și dobânda cuvenită pentru depozit, calculată conform contractului.

De exemplu, dacă dețineți două depozite deschise la Banca X care cumulativ însumează 150 mii lei și mai dețineți un depozit la Banca Y în sumă de 90 mii lei, aplicând plafonul valabil până în 2024, veți fi compensat cu 190 mii lei (100 mii lei pentru depozitele plasate la Banca X și, respectiv, 90 mii la Banca Y). Detalii despre schema de garantare a depozitelor găsiți în Legea 160/2023 cu privire la garantarea depozitelor în bănci [4].

Ce opțiuni de economisire oferă sistemul financiar nebancar

Piața financiară nebancară oferă un alt produs de economisire, și anume **depunerile de economii** la Asociațiile de Economii și Împrumut (AEÎ). Acest produs presupune depunerea unei sume de bani în asociație în baza unui contract, la termenul și dobânda stabilite, care, ca și în cazul depozitelor bancare, urmează să fie restituită la scadență sau la cerere. Totodată, înainte de a putea face depuneri, **trebuie să deveniți membru al asociației și să achitați cota de membru**.

Nu toate AEÎ sunt în drept să accepte depuneri de economii. Pentru a verifica lista celor eligibile (AEÎ ce dețin licență de categoria B și a Asociației Naționale Centrale a AEÎ) consultați pagina BNM [5].

La fel, fiecare AEÎ este autorizată să își desfășoare activitatea doar în limitele unei/unor unități administrativ-teritoriale, specificate clar în licență. Prin urmare, puteți deveni membru al AEÎ și să plasați depunerile de economii doar la asociațiile din aceeași rază administrativ-teritorială, în care aveți reședința.

Un aspect de luat în considerație este faptul că, spre deosebire de depozitele bancare, depunerile de economii nu sunt garantate. Detalii despre activitatea AEÎ și depunerile de economii găsiți în Legea 139/2007 privind asociațiile de economii și împrumut [6].

Ce opțiuni de investire oferă piața de capital, parte a pieței financiare din Moldova

Piața de capital este piața care asigură schimbul de capital dintre investitori (care dețin banii) și emitenți (care au nevoie de bani). Produsele oferite pe piața de capital se numesc instrumente financiare. Deși gama de instrumente financiare din Republica Moldova nu este încă la nivelul celor ca în alte state mai dezvoltate, totuși aceasta oferă anumite opțiuni de investiții.

Investiții în valorile mobiliare: acțiuni și obligațiuni

Investiții în acțiuni - numite titluri de capital – investitorii pot cumpăra acțiuni nou-emise de o companie, ca să obțină capitalul necesar pentru investiții și dezvoltare sau pot cumpăra acțiuni deja existente și disponibile la tranzacționare. Cumpărând acțiuni, deveniți acționar și primiți o cotă-parte din capitalul companiei. O acțiune reprezintă o parte din capitalul unei societăți, de aici vine și denumirea de titluri de capital. În calitate de acționar și coproprietar al companiei obțineți dreptul să primiți o parte din profitul net al companiei. Câștigul pe care îl primiți se numește dividend. Este important de subliniat că acțiunile sunt instrumente cu venit variabil, deoarece dividendele pe care le primiți depind de profitabilitatea companiei. Astfel, dacă investiți în acțiuni, nu este garantat un câștig exact și stabil.

Tranzacționarea acțiunilor poate avea loc la bursă sau pe piața extrabursieră, în funcție de tipul societății pe acțiuni și cerințele legale stabilite în Legea 171/2012 privind piața de capital [7] și Legea 1134/1997 privind

societățile pe acțiuni [8]. Pentru a investi în acțiunile societăților pe acțiuni admise la bursă, pe platforma Bursei de Valori a Moldovei, este necesar să apelați la serviciile unei societăți de investiții licențiate de Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF). Lista societăților de investiții poate fi găsită pe pagina CNPF [9].

Investiții în obligațiuni - numite titluri de creanță – sunt investiții de tip credit, prin care investitorul acordă împrumut unui emitent de obligațiuni (entitate care ia banii cu împrumut). Obligațiunile se emit pe un anumit termen și la o anumită rată a cuponului (rată a dobânzii). Astfel, investitorul devine deținător al obligațiunilor. Dacă ar fi să facem o analogie, în calitate de investitor în obligațiuni, vă asumați practic rolul unei bănci care creditează un client. În funcție de cine este emitentul obligațiunilor, sunt mai multe tipuri de obligațiuni:

Obligațiuni corporative – emitentul este o companie privată, care poate fi înregistrată ca societate pe acțiuni sau ca societate cu răspundere limitată. Investind în obligațiuni corporative, contribuiți la finanțarea activităților curente sau la modernizarea companiei. Emisiunea de obligațiuni corporative se poate realiza prin ofertă închisă atunci când emisiunea este efectuată în cadrul unui grup limitat și definit de investitori sau ofertă publică – destinată publicului larg. Mai multe detalii despre acest instrument financiar găsiți în Ghidul practic privind emisiunea și tranzacționarea obligațiunilor corporative.

Obligațiuni municipale – emitentul este o autoritate publică locală (APL), care împrumută bani pentru a finanța anumite proiecte de dezvoltare locală. Acest produs de investiție a devenit relativ recent disponibil pe piața de capital. Obligațiunile municipale sunt garantate cu veniturile viitoare ale APL. Emisiunea de obligațiuni municipale se realizează doar prin intermediul unei societăți de investiții care vă va presta toate serviciile de intermediere în legătură cu procesul investițional. Accesați Ghidul investitorului în obligațiuni municipale pentru mai multe informații.

Investitorii în obligațiuni pot decide să păstreze obligațiunile până la scadență sau să le vândă la bursă (pe piața secundară) înainte de termen.

Pentru a investi în obligațiuni corporative și municipale, trebuie să monitorizați anunțurile de pe pagina web a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, a Bursei de Valori a Moldovei sau mass-media economică pentru a fi la curent cu emisiunile care au loc.

Investiții în valorile mobiliare de stat

Valorile mobiliare de stat (VMS) – sunt instrumente financiare emise de Ministerul Finanțelor prin care statul se împrumută în scopul finanțării cheltuielilor publice. Astfel, investind în valori mobiliare de stat, oferiți bani cu împrumut statutului pentru o anumită perioadă de timp, iar statul vă va achita o dobândă și vă va restitui suma investită la scadență. Există mai multe tipuri de valori mobiliare de stat, care diferă prin scadență și modul de achitare a dobânzii:

- **Bonuri de trezorerie** – valori mobiliare pe termen scurt – au termenul de circulație de până la un an, și anume 91, 182 și 364 zile, se răscumpără la scadență și tot la scadență se plătește dobânda.
- **Obligațiunile de stat** – valori mobiliare pe termen lung - au termenul de circulație de un an și mai mare și sunt emise cu o rată flotantă sau fixă a dobânzii. Dobânda (cuponul) la obligațiunile de stat se achită periodic.

Finanțarea participativă (eng: crowdfunding)

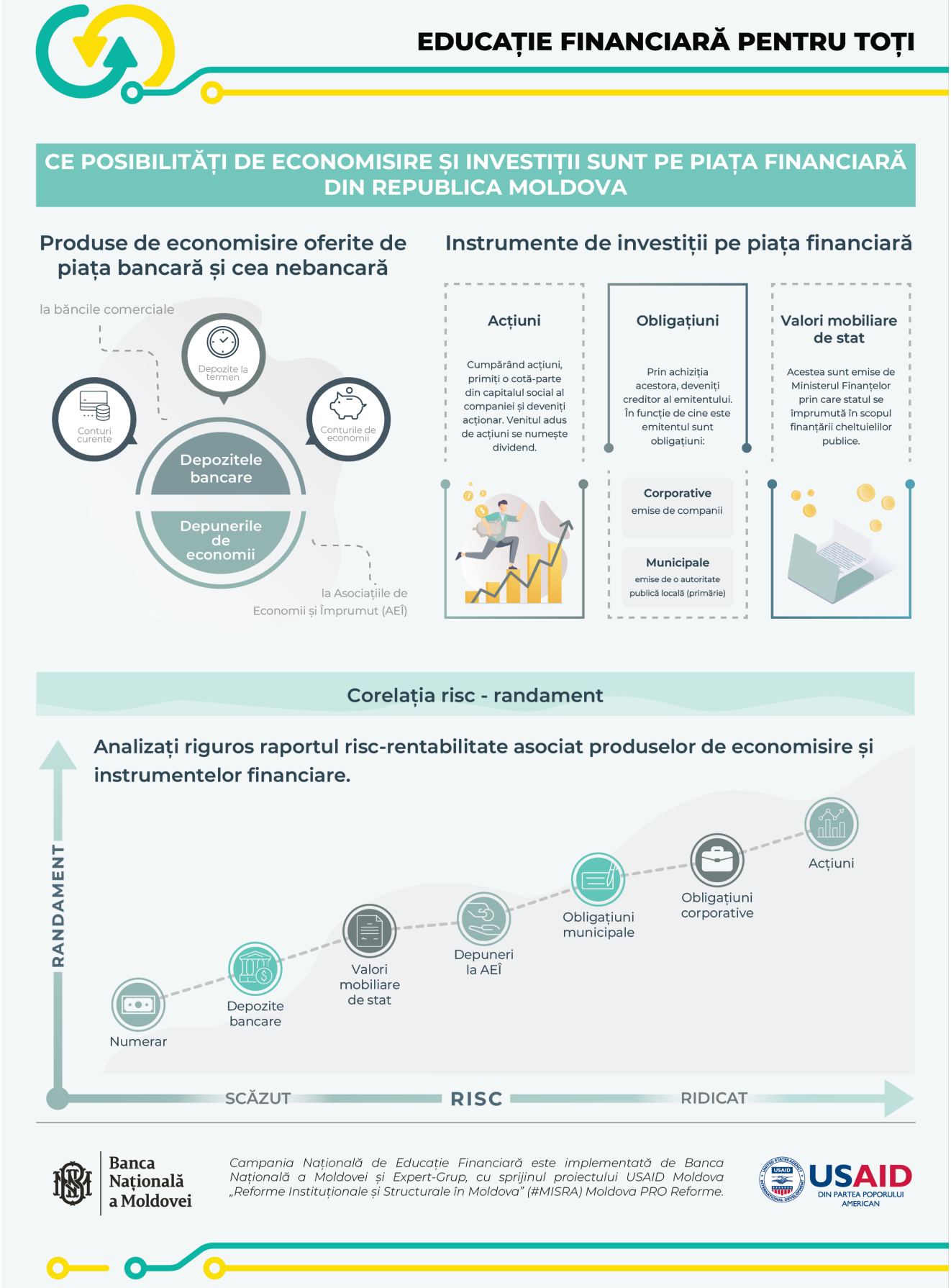
La începutul anului 2024 a intrat în vigoare cadrul legal pentru finanțarea participativă (Legea 181/2023) [10], care vine să ofere o nouă oportunitate de atragere a finanțării și, respectiv, de a investi. Finanțarea participativă reprezintă un mecanism de finanțare a ideilor de afacere cu ajutorul publicului larg, prin intermediul unei platforme (de regulă, online) - sistem informațional. În cadrul acestui mecanism pe de o parte există dezvoltatorul proiectului care urmărește să obțină finanțare, iar pe de altă parte, sunt potențialii

investitori dispuși să-și plaseze banii pentru finanțarea acestui proiect. Procesul este intermediat de către un furnizor autorizat să presteze serviciile de finanțare participativă, care asigură inclusiv să fie pusă la dispoziția potențialilor investitori fișa cu informații esențiale despre investiție. Finanțarea participativă se poate realiza în două moduri:

- *finanțare participativă bazată pe investiții* – când investitorii achiziționează părțile sociale/ acțiunile dezvoltatorului;
- *finanțare participativă bazată pe împrumut* – când investitorii acordă împrumuturi pentru un anumit proiect de finanțare în schimbul unei dobânzi.

Impozitarea venitului obținut din economisire și investiții

Veniturile din dobânzile pe care le obțineți din depozitele bancare, depunerile de economii la AEÎ, obligațiunile corporative sau municipale, valorile mobiliare de stat, finanțarea participativă, dar și **dividendele primite sunt supuse impozitării**. Astfel, Codul Fiscal prevede achitarea unui impozit în mărime de 6% din venitul obținut, care se reține la sursă.

[11]

Метки

posibilități de economii și investiții [12]

educație financiară pentur toți [13]
campania de educatie financiara [14]
campanie de educație financiară [15]
campania de educatie financiar [16]
Educație financiară pentru toți [17]
Educația financară pentru toți [18]

Источник УРЛ:
https://bnm.md/ru/node/67142

Ссылки по теме:

[1] https://bnm.md/files/4_394.png [2] https://bnm.md/ro/content/inflatia-de-ce-apare-si-ce-instrumente-are-statul-pentru-mentine-stabilitatea-preturilor [3] https://bnm.md/ro/content/de-ce-dobanzile-se-pot-schimba-timp-si-ce-putem-face-pentru-ne-proteja [4] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137939&lang=ro [5] https://bnm.md/ro/content/entitati-supravegheate-asigurari-si-sectorul-nebancar#art3 [6] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138452&lang=ro [7] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136956&lang=ro [8] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136952&lang=ro [9] https://www.cnpf.md/ro/registrele-actelor-permisive-6412.html [10] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138188&lang=ro [11] https://bnm.md/files/P4-final_2.png [12] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=posibilități de economii și investiții [13] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=educație financiară pentur toți [14] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=campania de educatie financiara [15] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=campanie de educație financiară [16] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=campania de educatie financiar [17] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=Educație financiară pentru toți [18] https://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=Educația financară pentru toți